

ПЕРША ЩОРІЧНА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА-СЕМІНАР ТЕРІОЛОГІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА БІОЛОГІЧНИХ СТАЦІОНАРІВ

Школа проводилась 3–7 жовтня 1994 р. на базі Карпатського біосферного заповідника. В роботі Школи взяли участь 18 фахівців з України, Росії та Молдови, які представили три біосферні заповідники (Чорноморський, Карпатський, «Асканія-Нова»), два природні заповідники (Дніпровсько-Орельський, «Медобори»), національні парки (Карпатський НП), біологічні стаціонари університетів (Присамарський біогеоценологічний стаціонар Дніпропетровського університету, навчовий стаціонар «Колочава» Ужгородського університету), Українське теріологічне товариство (Інститут зоології НАН України), Міжнародний Соломонів Університет (студентське наукове товариство); Інститут кібернетики НАН України, санітарно-епідеміологічну службу (Молдавська республіканська); відомі заповідники суміжних держав (Центральна-Чорноземний та «Большая Кокшага»). В рамках роботи Школи розглянуто такі питання, як інформація про існуючі стаціонари, узгодження завдань Школи з природоохоронними національними програмами, методи експрес-аналізу складу мікротеріофауни, підготовка огляду щодо теріологічних стаціонарів України, перспективи і напрямки розвитку теріологічних досліджень та одержання грантів на їх проведення.

Робота Школи проходила у формі круглого столу, де завчасно підготовлені доповіді черувалися із вільним обміном думками, дискусіями та методичними заняттями. Були заслухані доповіді «Огляд таксонів гризунів України» (І. Загороднюк), «Організація теріологічного моніторингу в Чорноморському заповіднику» (З. Селюніна), «Особливості площадкових обліків мишовидних ссавців» (О. Михалевич, І. Поліщук), «Екологічні дослідження та екологічне моделювання» (Б. Михалевич), «Взаємозв'язок таксономічного та ландшафтного багатства» (Л. Гринкевич); «Проблеми створення еталонних та робочих колекцій» (І. Загороднюк). Окремий день роботи Школи присвячено актуальним питанням діагностики мишовидних гризунів як групи, у систематичі якої нагромадилася чи не найбільша кількість таксономічних змін та новаций, що створило чимало складностей для польових дослідників (І. Загороднюк, О. Михайленко). Розглядалися також методичні проблеми польових теріологічних досліджень, моніторингу стану теріофауни, використання обчислювальної техніки, питання техніки безпеки при роботі з дикою фауною, зокрема у можливих осередках зоонозних інфекцій.

Робота Школи продовжувалася під час виїзду на територію Чорногірського лісового масиву, де її учасники ознайомилися із стаціонарними науковими об'єктами Карпатського заповідника, провели обліки дрібних ссавців. Було проведено практичне заняття з обробки та діагностики відловлених тварин (О. Михайленко). Підкорення учасниками Школи в складних погодних умовах найвищої вершини Українських Карпат — Говерли (2061 м) мало символічне значення, адже організація і проведення Школи - теж вершина, яку вдалося підкорити, незважаючи на цілковитий скепсис та відсутність підтримки з боку владних структур.

Підсумком роботи Школи стала резолюція, у якій ухвалено: 1. Розпочати впорядкування зведення «Стаціонарні теріологічні дослідження в Україні»; схему публікацій для цього збірника надіслати в усі заповідники, національні парки та біологічні стаціонари. 2. Створити групу з підготовки національної номенклатури ссавців та теріологічної термінології; представити такий проєкт на затвердження загальних зборів Українського теріологічного товариства. 3. Організувати стіл запитів для спеціалістів і пропозицій для виконання наукових досліджень на природно-заповідних територіях. 4. Рекомендувати науковим товариствам створити аналогічні школи з інших напрямків та об'єктів досліджень. 5. Пропонувати НАН України та Мінприроди консультативну допомогу у вирішенні питань фінансування перспективних теріологічних досліджень. 6. Затвердити тематику наступної Школи «Методи обліку та моніторинг теріофауни на стаціонарах» (концепція моніторингу; заходи по створенню мережі моніторингових стаціонарів; уніфікація методик обліків та термінології; визначення видів і груп індикаторів; методики обробки даних, створення банку даних; участь у веденні національного кадастру). 7. Провести Другу Школу восени 1995 р. на базі Чорноморського біосферного або Канівського заповідника; узгодити з їх керівництвом можливість проведення цього заходу. 8. Просити Мінприроди зобов'язати адміністрації заповідних територій сприяти участі їх спеціалістів у роботі Школи.

Учасники та Оргкомітет Школи висловлюють щиру подяку працівникам Карпатського біосферного заповідника — Ф. Гамору, В. Покинйчереди, Б. Годованцю та В. Чумаку — за сприяння в організації та проведенні Першої Школи-семінару.

І. Загороднюк, Я. Довганич